

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНІ
КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: СТАН, ПРОБЛЕМИ І
ПЕРСПЕКТИВИ**

**МАТЕРІАЛИ
І Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції**

3 грудня 2015 року

Полтава 2016

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

*Світлій пам'яті кандидата
філологічних наук, доцента
Жигилій Ніни Василівни
присвячується*

**ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНІ
КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: СТАН, ПРОБЛЕМИ І
ПЕРСПЕКТИВИ**

МАТЕРІАЛИ
*І Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції*

3 грудня 2015 року

Полтава 2016

УДК 002:004.01(477(06))
ББК С84(4Укр)я43
Д 34

Рекомендовано до друку Вченою радою гуманітарного факультету Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка (протокол № 6 від 16 березня 2016 р.).

Редакційна колегія:

Передерій І.Г. – д.і.н., доцент, завідувач кафедри українознавства, культури та документознавства Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка;

Соляник А.А. – д.пед.н., професор, завідувач кафедри документознавства та книгознавства Харківської державної академії культури;

Дерев'янюк Л.І. – к.філол.н., доцент кафедри українознавства, культури та документознавства Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка;

Гаращенко Л.Б. – к.філол.н., старший викладач кафедри українознавства, культури та документознавства Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка.

Д 34 Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми і перспективи : матеріали I Всеукраїн. наук.-практ. Інтернет-конф., м. Полтава, 3 грудня 2015 р. / редкол. : І.Г. Передерій, А.А. Соляник та ін. – Полтава : ПолтНТУ, 2016. – 226 с.

Збірник укладено на основі матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми і перспективи». До збірника увійшли статті й тези доповідей, у яких розглянуто актуальні проблеми сучасного документознавства, інформаційної діяльності, соціальних комунікацій, окреслено проблеми маркетингу інформаційних продуктів і послуг, прикладні аспекти застосування сучасних інформаційних технологій.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, фахівців-практиків.

Матеріали конференції опубліковано в авторській редакції.

Відповідальність за достовірність фактичних даних, власних імен і цитат несуть автори публікацій.

© Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, 2016

ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Трансформаційні зміни, які відбуваються в інформаційному суспільстві, привели до того, що не залишилося жодної галузі знань і сфер діяльності, де не використовувалася б комп'ютерна, комунікаційна й організаційна техніка. Стрімке збільшення обсягів документної інформації, котра застосовується в управлінській діяльності організації, її структурна складність зумовлює запровадження інтегрованих систем електронного документообігу, як вирішальних чинників успішної діяльності державних установ.

Документообіг є важливим складником процесів управління і прийняття рішень. Безперечно, без надійно організованого документообігу сьогодні жодна організація не може якісно й ефективно працювати, оскільки він впливає як на оперативність, економічність та надійність функціонування апарату управління, так і на культуру праці управлінського персоналу та якість управління, а також посідає важливе місце в роботі державних органів.

Визначення поняття «електронний документообіг» і його сутності в загальних рисах надають законодавчі акти. *Електронний документообіг* – сукупність процесів створення, оброблення, надсилання, передавання, отримання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які відбуваються з використанням перевірки цілісності й, у разі потреби, підтвердженням факту одержання таких документів. Порядок електронного документообігу визначається державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями всіх форм власності згідно зі законодавством.

Основою електронного документообігу є електронний документ. Відповідно до ст. 5 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг», що був прийнятий 2003 року, *електронний документ* – це документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, ураховуючи обов'язкові реквізити документа [2], склад і порядок розташування котрих визначається законодавством. Обов'язковим реквізитом електронного документа є електронний цифровий підпис, що ідентифікує автора надісланого електронного документа й забезпечує неможливість зміни документа під час його доставляння. Він використовується як аналог власноручного підпису або печатки, додається до блоку даних та дає змогу одержувачу перевірити джерело і цілісність даних.

Перевага електронного документообігу над традиційним є безперечною. Для якісного обслуговування потреб громадян необхідно мати доступ до інформаційних ресурсів з метою скорочення часових

витрат на розв'язання завдань, які не пов'язані з обслуговуванням громадян. Упровадження систем електронного документообігу та діловодства забезпечить підвищення продуктивності праці з відповідними масштабами економії засобів і швидкості розгляду документів. Отже, основними перевагами використання електронного документообігу є:

- використання електронних копій документів під час роботи користувачів;
- удосконалення процедури підготування, передавання, обліку, зберігання документів, їхня аутентифікація, цілісність і конфіденційність;
- значна економія ресурсів за допомогою використання оперативного електронного архіву;
- захист інформації під час передавання електронних документів і розмежування прав доступу співробітників до інформації;
- можливість швидкого пошуку й одержання інформації;
- швидкий обмін електронними документами з партнерами;
- використання шаблонів текстових атрибутів, можливість уведення в документ мультимедійних даних.

Однією з найскладніших сфер в Україні для впровадження автоматизованих інформаційних систем є перш за все документообіг державних структур. Електронний документообіг дає змогу створити в органах влади єдиний інформаційний простір, інтегруючи в інформаційний вузол усі документальні системи, забезпечує циркуляцію електронних документів, які є основою нової форми взаємодії держави та суспільства.

На сьогодні проблеми запровадження в Україні електронного документа й електронного документообігу стають надзвичайно актуальними. У зв'язку з розширенням використання інформаційно-комунікаційних технологій у суспільних відносинах, розбудові систем електронних платежів, електронного оподаткування, електронної торгівлі вони набувають політичної та економічної ваги.

Нині дослідники електронної документації концентрують увагу на загальних проблемах у сфері управління документаційними процесами. Проблеми створення, функціонування й зберігання електронної документації зумовлено тим, що «розроблення засобів і систем електронного діловодства, комплексів їхнього програмно-апаратного забезпечення відбувається значно швидше, ніж розв'язання завдань їхнього впровадження» [1, с. 104]. Отже, головними проблемами, що заважають застосуванню електронного документообігу в державних установах, є такі:

- термінологічні проблеми, пов'язані з визначенням сутності електронного документа (розмежування його ознак від ознак документа з електронним носієм). Термінологічні питання потребують унормування з урахуванням недосконалості інформаційних технологій, які забезпечують

документаційні процеси щодо електронних документів, і швидкості розв'язання практичних завдань щодо електронного документообігу;

- проблеми документаційного забезпечення електронного урядування й розбудови інформаційного суспільства, адже в нормативно-правовому забезпеченні роль документів у таких процесах, як надання державних електронних послуг юридичним особам і громадянам часто нечітко визначено;

- проблеми законодавчого забезпечення обміну електронними документами між громадянами, комерційними структурами та владою, окреслення сутнісних характеристик електронного документа як інформаційного об'єкта, зокрема з метою його ідентифікації, визначення оригінальності та юридичної сили;

- проблеми архівного зберігання електронних документів. Потребують окремого розв'язання проблеми технічного, методичного і кадрового забезпечення державних архівів для прийняття електронних документів на зберігання;

- проблеми технічного забезпечення документаційних процесів в електронному документообігу та архівному збереженні електронних документів;

- узгодження процесів традиційного й електронного діловодства як співіснуючих технологій;

- розроблення правових питань, пов'язаних зі створенням і функціонування документів в електронній формі.

Безумовно, напрями розв'язання окреслених проблем слід розглядати в єдності, оскільки вони тісно взаємопов'язані між собою.

Отже, електронний документообіг – це високотехнологічний і прогресивний підхід до суттєвого підвищення ефективності роботи органів державної влади та місцевого самоврядування, адже саме він забезпечує циркуляцію електронних документів, які є основою нової форми взаємодії держави й суспільства. Розроблення комплексу організаційних і нормативно-правових заходів щодо регулювання діяльності електронних архівів має розвиватися в напрямках забезпечення зберігання електронних документів, створення спеціальних архівних фондів таких документів, здійснення їхнього обліку та передавання до архівних установ.

Джерела та література

1. Кулешов С.Г. Загальне документознавство : навч. посіб. / С.Г. Кулешов / Укрдержархів; УНДІАСД. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2012. – 123 с.

2. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22 травня 2003 р. № 851-IV // Урядовий кур'єр. – 2003. – № 119.